

Gaf (Faux Pas) Tanıma Testi

(Çocuk Formu)

Simon Baron-Cohen, Michelle O'Riordan, Valerie Stone, Rosie Jones ve Kate Plaisted tarafından oluşturuldu.

Çeviri yapan Dr Berkan ŞAHİN, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk ve Ergen Psikiyatrisi Kliniği

Bu testin kullanımı için yapılacak atıf: Baron-Cohen, S., O'Riordan, M., Jones, R., Stone, V.E. & Plaisted, K. (1999). Toplumsal duyarlılığa ilişkin yeni bir test: Normal çocuklarda ve Asperger sendromlu çocuklarda gaf algılanması. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 29, 407-418.

Gaf testi uygulama:

Aşağıda gaf bulunan 10 hikâye ve gaf bulunmayan 10 kontrol hikayesi bulunmaktadır. Orijinal çalışmada 10 gaf hikâyesi 10 kontrol hikâyesi arasına rastgele yerleştirilmiştir.

Çalışmacı çocuğa öykü gruplarını tanıtarak şunları söyler “Şimdi sana bazı hikayeler okuyacağım. Beni dikkatli dinlemeni istiyorum çünkü sonrasında sana onlar hakkında ne düşündüğüne dair bazı sorular soracağım. Hazır mısınız?”

Her gaf hikâyesi sonrası çocuğun anladığını değerlendirmek için dört soru sorulur.

Birinci soru, çocuğun gaf olup olmadığını tespit etmesini değerlendirir:

Gaf Algılama Sorusu: “Hikâyede birileri söylememesi gereken bir şey söyledi mi?”

İkinci soru çocuğun gafı doğru olarak tanımlamasını sağlar.

Tanımlama Sorusu: “Söylememesi gereken ne söylediler?”

Üçüncü soru, çocuğun hikâyeyi anladığını ve dikkatini verdiğini değerlendirir, böylece gaf sorununun başarısızlığa uğraması sözel anlama problemleri veya dikkati dağınıklığından kaynaklanmaz.

Anlama Sorusu: Bu soru her öykü için farklıdır

Son soru, çocuğun gafın kötü niyetli bir eylem olmaktan çok konuşanın yanlış inancının bir sonucu olarak gaf olduğunu anladığını kontrol eder:

Yanlış İnanç Sorusu: “... olduğunu biliyor muydu/hatırlıyor muydu?”

Dikkat! Eğer çocuk ilk soruya yanlış cevap verirse ikinci soru sorulmaz (ör. Eğer çocuk hiç kimse söylememesi gereken bir şey söylemedi derse sonrasında söylememesi gereken neydi diye sorulmaz)

Gaf Hikâyeleri

Her hikâye sonrası dört soruyu sor (bunlar her hikâye sonrası altında gösterilmiştir)

Dikkat! Eğer çocuk ilk soruyu (gaf algılama sorusu) yanlış yanıtlarsa, sonrasında ikinci soru (tanımlama sorusu) sorulmaz.

1. Bütün sınıf hikâye yarışmasına katıldı. Emine gerçekten kazanmak istiyordu. Emine okulda yokken yarışmanın sonuçları açıklandı: Ayşe kazanmıştı. Ertesi gün Ayşe Emine'yi gördü ve ona "Hikayen için üzgünüm" dedi. Ayşe "Ne demek istiyorsun" dedi. Ayşe "Ah, hiçbir şey" dedi.

Gaf Algılama Sorusu: Hikâyede birileri söylememesi gereken bir şey söyledi mi?

"Hayır" ise anlama sorusuna geçin.

Tanımlama Sorusu: Söylememesi gereken ne söylediler?

Anlama Sorusu: Hikaye yarışmasını kim kazandı?

Yanlış İnanç Sorusu: Ayşe, Emine'nin yarışma sonuçlarını duymadığını farketti mi?

2. Rafet yeni bir okulu başlamıştı. Yeni arkadaşı Alper'e "annem bu okulda aşçı" dedi. Sonrasında Ceren yanlarına geldi ve onlara "Aşçılardan nefret ediyorum. Onlar korkunçlar" dedi. Alper Ceren'e "Gelip top oynamak ister misin?" diye sordu. Ceren. "Hayır, kendimi çok iyi hissetmiyorum" diye cevap verdi.

Gaf Algılama Sorusu: Hikâyede birileri söylememesi gereken bir şey söyledi mi?

"Hayır" ise anlama sorusuna geçin.

Tanımlama Sorusu: Söylememesi gereken ne söylediler?

Anlama Sorusu: Rafet'in annesi ne iş yapıyor?

Yanlış İnanç Sorusu: Ceren, Rafet'in annesinin aşçının olduğunu biliyor muydu?

3. Mustafa okul tuvaletindeki kabinlerden birinde idi. Kemal ve Barış lavaboların hemen yanında duruyordu. Kemal "Sınıftaki yeni çocuğu biliyorsun, adı Mustafa, çok tuhaf görünmüyor mu!" dedi. Mustafa daha sonra kabinden çıktı. Barış "Ah, merhaba Mustafa, şimdi futbol oynayacak mısın?" dedi.

Gaf Algılama Sorusu: Hikâyede birileri söylememesi gereken bir şey söyledi mi?

"Hayır" ise anlama sorusuna geçin.

Tanımlama Sorusu: Söylememesi gereken ne söylediler?

Anlama Sorusu: Kemal ve Barış nerede konuşuyorlardı?

Yanlış İnanç Sorusu: Kemal Mustafa'nın kabinde olduğunu biliyor muydu?

4. Kübra, amcası ziyarete geleceği için annesine elmalı kek yapmasına yardım etti. Kübra keki mutfaktan içeriye taşıdı ve "senin için yaptım" dedi. "mmm" dedi Tolga amcası. "Güzel görünüyor, keki severim, elmalı kek hariç tabi ki!"

Gaf Algılama Sorusu: Hikâyede birisi söylememesi gereken bir şey söyledi mi?

"Hayır" ise anlama sorusuna geçin.

Tanımlama Sorusu: Söylememesi gereken ne söylediler?

Anlama Sorusu: Kübra ne çeşit kek yaptı?

Yanlış İnanç Sorusu: Tolga amcası kekin elmalı olduğunu biliyor muydu?

5. Can, Rafet'in doğum günü için ona oyuncak bir uçak satın aldı. Birkaç ay sonra oyuncak uçakla oynuyorlardı ve Can onu yanlışlıkla düşürdü. "Endişelenme" dedi Rafet. "Onu zaten hiç sevmemiştim. Birisi onu bana doğum günüm için vermişti"

Gaf Algılama Sorusu: Hikâyede birileri söylememesi gereken bir şey söyledi mi?

"Hayır" ise anlama sorusuna geçin.

Tanımlama Sorusu: Söylememesi gereken ne söylediler?

Anlama Sorusu: Can Rafet'e doğum günü için ne verdi?

Yanlış İnanç Sorusu: Rafet, Can'ın doğum günü için ona oyuncak uçak verdiğini hatırladı mı?

6. Seda'nın kısa sarı saçları var. Seda, Ceren teyzesinin evindeydi, kapı zili çaldı, gelen komşulardan biri olan Meryem idi. Meryem "Merhaba" dedi ve sonra Seda'ya baktı ve "Oh, sanırım bu küçük oğlanla daha önce tanışmadım. Adın ne?" dedi. Ceren teyze "kim bir fincan çay ister?" dedi.

Gaf Algılama Sorusu: Hikâyede birileri söylememesi gereken bir şey söyledi mi?

"Hayır" ise anlama sorusuna geçin.

Tanımlama Sorusu: Söylememesi gereken ne söylediler?

Anlama Sorusu: Seda kimin evindeydi?

Yanlış İnanç Sorusu: Meryem, Seda'nın küçük bir kız olduğunu biliyor muydu?

7. Öğretmen Yasemin Hanım sınıfa "sınıfımızdaki çocuklardan biri olan Sinan çok ağır hasta" dedi. Bütün sınıf çok üzüldü ve sessizce oturdular. Sonra küçük bir kız olan Betül sınıfa geç kalarak geldi. Ve sınıfa "hasta insanlar hakkındaki yeni şakamı duyduunuz mu?" diye sordu. Öğretmen Betül'e "otur ve ödevinle ilgilen" dedi.

Gaf Algılama Sorusu: Hikâyede birileri söylememesi gereken bir şey söyledi mi?

"Hayır" ise anlama sorusuna geçin.

Tanımlama Sorusu: Söylememesi gereken ne söylediler?

Anlama Sorusu: Hikâyenin başında öğretmen sınıfa ne anlattı?

Yanlış İnanç Sorusu: Betül Sinan'ın hasta olduğunu biliyor muydu?

8. Yağız bir restoranda idi. Yanlışlıkla kolasını yere döktü. İlker kasanın yanında ödeme yapmak için bekleyen diğer bir kişi idi. . Yağız İler'e doğru gitti ve ona "Gerçekten üzgünüm, kahvemini yere döktüm. Paspaslayabilir misiniz? dedi.

Gaf Algılama Sorusu: Hikâyede birileri söylememesi gereken bir şey söyledi mi?

"Hayır" ise anlama sorusuna geçin.

Tanımlama Sorusu: Söylememesi gereken ne söylediler?

Anlama Sorusu: Hikâye nerede meydana geldi?

Yanlış İnanç Sorusu: Yağız İlker'in müşteri olduğunu biliyor muydu?

9. Yaren yeni bir eve taşındı. Annesiyle birlikte alışverişe gitti ve eve yeni perdeler aldı. Yaren perdeleri odasına astığında en yakın arkadaşı Leyla geldi ve "Ah, bu perdeler korkunç, umarım yenilerini alırsın" dedi. Yaren Leyla'ya "Yatak odamın geri kalanını beğendin mi?" diye sordu.

Gaf Algılama Sorusu: Hikâyede birileri söylememesi gereken bir şey söyledi mi?

"Hayır" ise anlama sorusuna geçin.

Tanımlama Sorusu: Söylememesi gereken ne söylediler?

Anlama Sorusu: Yaren yeni ne almıştı?

Yanlış İnanç Sorusu: Leyla perdelerin yeni olduğunu biliyor muydu?

10. “Hande’nin annesi, Hande için sürpriz bir doğum günü partisi yapacaktı. Annesi Hande’nin arkadaşı Nilüfer’i partiye davet etti ve ona şöyle dedi “Partiyi kimseye söyleme, özellikle Hande’ ye!” Doğum günü partisinden bir gün önce Nilüfer ve Hande birlikte oyun oynuyorlardı ve Nilüfer yeni elbisesini yırttı. Nilüfer “Ah!” dedi, “bunu senin partinde giyecektim”. “Ne partisi?” dedi Hande. Nilüfer “Hadi gidelim, bakalım annem yırttığı onarabilecek mi” dedi.”

Gaf Algılama Sorusu: Hikâyede birileri söylememesi gereken bir şey söyledi mi?

“Hayır” ise anlama sorusuna geçin.

Tanımlama Sorusu: Söylememesi gereken ne söylediler?

Anlama Sorusu: Sürpriz parti kimin içindi?

Yanlış İnanç Sorusu: Nilüfer partinin sürpriz bir parti olacağını hatırladı mı?

Kontrol Hikayeleri

Her hikâye sonrası dört soruyu sor (bunlar her hikâye sonrası altında gösterilmiştir)

Dikkat! Eğer çocuk ilk soruyu (gaf algılama sorusu) yanlış yanıtlarsa, sonrasında ikinci soru (tanımlama sorusu) sorulmaz.

1. Bütün sınıf bir şiir yarışmasına katıldı. Zehra gerçekten kazanmak istiyordu. Zehra okulda yokken yarışmanın sonuçları açıklandı: İrem kazandı. Ertesi gün Zehra ve İrem çarpıştı. İrem “Nasıl hissediyorsun?” dedi. Zehra “iyi teşekkürler” dedi. İrem “ah iyi” dedi.

Gaf Algılama Sorusu: Hikâyede birileri söylememesi gereken bir şey söyledi mi?

“Hayır” ise anlama sorusuna geçin.

Tanımlama Sorusu: Söylememesi gereken ne söylediler?

Anlama Sorusu: Şiir yarışmasını kim kazandı?

Yanlış İnanç Sorusu: İrem, Zehra’nın yarışma sonuçlarını duymadığını biliyor muydu?

2. Davut yeni okuluna başlamıştı. Yeni arkadaşı Mehmet’ e “annem bu okulda bir öğretmen” dedi. Sonrasında Cemil yanlarına geldi ve onlara “bu okuldan nefret ediyorum, çok küçük” dedi. Mehmet Cemil’e “Gelip top oynamak ister misin?” diye sordu. Cemil. “Hayır, kendimi çok iyi hissetmiyorum” diye cevap verdi.

Gaf Algılama Sorusu: Hikâyede birileri söylememesi gereken bir şey söyledi mi?

“Hayır” ise anlama sorusuna geçin.

Tanımlama Sorusu: Söylememesi gereken ne söylediler?

Anlama Sorusu: Davut’un annesi ne iş yapıyor?

Yanlış İnanç Sorusu: Cemil, Davut’un annesinin öğretmen olduğunu biliyor muydu?

3. Kutay okul tuvaletindeki kabinlerden birinde idi. Volkan ve Eren lavaboların hemen yanında duruyordu. Volkan “Sınıftaki yeni çocuğu biliyorsun, adı Kutay, çok havalı görünmüyor mu!” dedi. Kutay daha sonra kabinden çıktı. Eren “Ah, merhaba Kutay, şimdi futbol oynayacak mısın?” dedi.

Gaf Algılama Sorusu: Hikâyede birileri söylememesi gereken bir şey söyledi mi?

“Hayır” ise anlama sorusuna geçin.

Tanımlama Sorusu: Söylememesi gereken ne söylediler?

Anlama Sorusu: Volkan ve Eren nerede konuşuyorlardı?

Yanlış İnanç Sorusu: Volkan Kutay'ın kabinde olduğunu biliyor muydu?

4. Ecem komşusu ziyarete geleceği için annesine meyveli kek yapmasına yardım etti. Ecem keki mutfaktan içeriye taşıdı ve komşusuna “senin için yaptım” dedi. Komşusu “mmm, güzel görünüyor, keki severim, özellikle de meyveli olanını” diye cevap verdi.

Gaf Algılama Sorusu: Hikâyede birileri söylememesi gereken bir şey söyledi mi?

“Hayır” ise anlama sorusuna geçin.

Tanımlama Sorusu: Söylememesi gereken ne söylediler?

Anlama Sorusu: Ecem ne çeşit kek yaptı?

Yanlış İnanç Sorusu: Komşusu kekin, meyveli kek olduğunu biliyor muydu?

5. Sinan, Rafet'in doğum günü için ona oyuncak bir uçak satın aldı. Birkaç ay sonra oyuncak uçakla oynuyorlardı ve Sinan onu yanlışlıkla düşürdü. “Endişelenme” dedi Rafet. “Bu sadece bir kaza idi”

Gaf Algılama Sorusu: Hikâyede birileri söylememesi gereken bir şey söyledi mi?

“Hayır” ise anlama sorusuna geçin.

Tanımlama Sorusu: Söylememesi gereken ne söylediler?

Anlama Sorusu: Sinan Rafet'e doğum günü için ne verdi?

Yanlış İnanç Sorusu: Rafet, Sinan'ın doğum günü için ona oyuncak uçak verdiğini hatırladı mı?

6. Sevda'nın kısa sarı saçları var. Sevda, Hasan amcasının evindeydi, kapı zili çaldı, gelen komşulardan biri olan Meryem idi. Meryem ”Merhaba” dedi ve sonra Seda'ya baktı ve “Oh, sanırım bu küçük kızla daha önce tanışmadım. Adın ne?” dedi. Hasan amca “kim biraz çay ister?” dedi.

Gaf Algılama Sorusu: Hikâyede birileri söylememesi gereken bir şey söyledi mi?

“Hayır” ise anlama sorusuna geçin.

Tanımlama Sorusu: Söylememesi gereken ne söylediler?

Anlama Sorusu: Sevda kimin evindeydi?

Yanlış İnanç Sorusu: Meryem, Sevda'nın küçük bir kız olduğunu biliyor muydu?

7. Öğretmen Sinem Hanım sınıfa “sınıfımızdaki çocuklardan biri olan Kerem çok ağır hasta” dedi. Bütün sınıf çok üzüldü ve sessizce oturdular. Sonra küçük bir kız olan İlayda sınıfa geç kalarak geldi. Ve sınıfa “bugün diş doktorunda idim?” dedi. Öğretmen İlayda'ya “otur ve ödevinle ilgilen” dedi.

Gaf Algılama Sorusu: Hikâyede birileri söylememesi gereken bir şey söyledi mi?

“Hayır” ise anlama sorusuna geçin.

Tanımlama Sorusu: Söylememesi gereken ne söylediler?

Anlama Sorusu: Hikâyenin başında öğretmen sınıfa ne anlattı?

Yanlış İnanç Sorusu: İlayda Kerem'in hasta olduğunu biliyor muydu?

8. Ahmet ve Erdem bir restoranda bir şeyler içiyorlardı. Ahmet kazara kolasını yere döktü. Erdem'e “Ah, çok beceriksizim, kolamı döktüm” dedi. Erdem “başka bir tane sipariş edeceğim” dedi.

Gaf Algılama Sorusu: Hikâyede birileri söylememesi gereken bir şey söyledi mi?

“Hayır” ise anlama sorusuna geçin.

Tanımlama Sorusu: Söylememesi gereken ne söylediler?

Anlama Sorusu: Hikâye nerede meydana geldi?

Yanlış İnanç Sorusu: Ahmet Erdem’in müşteri olduğunu biliyor muydu?

9. Özge yeni bir eve taşındı. Annesiyle birlikte alışverişe gitti ve eve yeni perdeler aldı. Yaren perdeleri odasına astığında en yakın arkadaşı Zeynep geldi ve “Ah, bu perdeler korkunç, umarım yenilerini alırsın” dedi. Zeynep Özge’ye “Oh, yeni perdelerin benim yeni aldığıma benziyor” dedi. Özge “evi beğendin mi?” diye sordu.

Gaf Algılama Sorusu: Hikâyede birileri söylememesi gereken bir şey söyledi mi?

“Hayır” ise anlama sorusuna geçin.

Tanımlama Sorusu: Söylememesi gereken ne söylediler?

Anlama Sorusu: Özge yeni ne almıştı?

Yanlış İnanç Sorusu: Zeynep perdelerin yeni olduğunu biliyor muydu?

10. “Fatma’nın annesi, Fatma için sürpriz bir doğum günü partisi yapacaktı. Annesi Meltem’i partiye davet etti ve ona şöyle dedi “Partiyi kimseye söyleme, özellikle Fatma’ya!” Doğum günü partisinden bir gün önce Fatma ve Meltem birlikte oyun oynuyorlardı ve Fatma Meltem’in yeni elbisesini yırttı. “Ah!” dedi Fatma, “Annem bana kızacak”. “Endişelenme?” dedi Meltem. “Hadi gidelim, bakalım annem yırtığı onarabilecek mi” dedi.”

Gaf Algılama Sorusu: Hikâyede birileri söylememesi gereken bir şey söyledi mi?

“Hayır” ise anlama sorusuna geçin.

Tanımlama Sorusu: Söylememesi gereken ne söylediler?

Anlama Sorusu: Sürpriz parti kimin içindi?

Yanlış İnanç Sorusu: Fatma sürpriz bir parti planlandığını biliyor muydu?

Puanlama

Katılımcıların sorun yaşadıklarını netleştirmek için hesaplanabilen birkaç puan vardır. Örneğin anlama ve yanlış inanç sorularındaki performans (bunlar kontrol soruları olduğu için). Gaf ve kontrol öyküleri için skorlar ayrı olarak hesaplanır

Temel olarak hislerinizi kullanın. Olgular her gaf hikâyesi için, her soru için doğru yanıtlanması halinde 1 puan alır

Gaf Hikâyeleri

Katılımcılara doğru tanımladıkları her gaf için için bir puan verilir. Gaf olup olmadığını tespit etmek için çocuğun tüm soruları doğru bir şekilde cevaplaması gerekir, yani, birisinin söylememesi gereken bir şeyi söylediğini tanımlaması, söylememesi gereken ne söylediğini tanımlaması veya biraz yaklaşması, anlama sorusuna cevap vermesi ve gafın yanlış bir inancın sonucu olduğunun fark etmesi gerekir.

Bu soruların hiçbirinin başarısız olması halinde o öykü için sıfır puan alır.

Kontrol Hikâyeleri

Katılımcılara gaf olmadığını fark etmeleri halinde bir puan verilir. Çocuğun gaf olmadığını doğru bir şekilde saptaması için çocuğun tüm soruları doğru cevaplaması gerekir, yani söylememesi gereken bir şey söyleyen kimsenin olmadığı söylemesi, anlama sorusuna ve yanlış inanç sorusuna cevap vermesi gerekir.

Eğer çocuk gaf olduğunu söylerse, anlama sorusuna veya yanlış inanç sorusuna doğru cevap vermezse o hikâye için sıfır puan alır.